Tisdag, 5 juli 2022

REKOMMENDATIONER

EUROPAPARLAMENTET

P9_TA(2022)0275

Förhandlingar om ett samarbetsavtal mellan EU och Interpol

Europaparlamentets resolution av den 5 juli 2022 om Europaparlamentets rekommendation till rådet och kommissionen om förhandlingarna om ett samarbetsavtal mellan Europeiska unionen och Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) (2022/2025(INI))

(2023/C 47/23)

Europaparlamentet utfärdar denna rekommendation

— med beaktande av artikel 218 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),

— med beaktande av EUF-fördraget, särskilt artikel 16, artikel 82.1 och artikel 87.2,

— med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*), särskilt artiklarna 7, 8, 47 och 52,

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) ([1]),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF ([2]) (dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter ([3]), särskilt artikel 42.1,

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF ([4]),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 ([5]),

— med beaktande av rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) ([6]),

([1]) EUT L 119, 4.5.2016, s. 1.
([2]) EUT L 119, 4.5.2016, s. 89.
([3]) EUT L 295, 21.11.2018, s. 39.
([4]) EUT L 135, 24.5.2016, s. 53.
([5]) EUT L 295, 14.11.2019, s. 1.
([6]) EUT L 283, 31.10.2017, s. 1.

Tisdag, 5 juli 2022

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727 av den 14 november 2018 om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) ([7]),

— med beaktande av Europeiska datatillsynsmannens yttrande 8/2021 av den 25 maj 2021 om rekommendationen till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar om ett samarbetsavtal mellan EU och Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol),

— med beaktande av studien från utredningsavdelningen för medborgerliga rättigheter och konstitutionella frågor från februari 2022 om säkerställande av EU-medborgarnas rättigheter mot politiskt motiverade rödmarkerade notiser (Red Notices),

— med beaktande av Interpols regler om databehandling,

— med beaktande av Europarådets parlamentariska församlings resolution 2161 (2017) *Abusive recourse to the Interpol system: the need for more stringent legal safeguards* (Missbruk av Interpolsystemet: behovet av strängare rättsliga garantier), och resolution 2315 (2019) *Interpol reform and extradition proceedings: building trust by fighting abuse* (Reformen av Interpol samt utlämningsförfaranden: skapa förtroende genom att bekämpa missbruk),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/817 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området gränser och viseringar, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 och (EU) 2018/1861 samt rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF ([8]),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/818 av den 20 maj 2019 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, asyl och migration och om ändring av förordningarna (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 och (EU) 2019/816 ([9]),

— med beaktande av artiklarna 114.4 och 54 i arbetsordningen,

— med beaktande av yttrandet från utskottet för utrikesfrågor,

— med beaktande av betänkandet från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor (A9-0200/2022), och av följande skäl:

A. Terrorism och grov och organiserad brottslighet är föränderliga, komplexa, innovativa, globaliserade, rörliga och ofta transnationella företeelser, vilket kräver kraftfulla åtgärder och ett effektivare och mer samordnat samarbete mellan EU och internationella brottsbekämpande myndigheter och organ såsom Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol). I kommissionens strategi för EU:s säkerhetsunion från 2020 uppmanas medlemsstaterna att stärka det multilaterala samarbetet och samordningen mellan EU och Interpol, eftersom detta är avgörande för att förbättra samarbetet och informationsutbytet. I sin resolution av den 17 december 2020 om strategin för EU:s säkerhetsunion ([10]) betonar parlamentet behovet av ett starkare samarbete mellan medlemsstaterna och av bättre samordning på EU-nivå mellan alla aktörer.

B. Effektivt internationellt samarbete med fullständig respekt för de grundläggande rättigheterna utgör en viktig del i effektiv brottsbekämpning och effektivt rättsligt samarbete, särskilt när det rör sig om brott som inbegriper behandling och delning av personuppgifter. Lagligheten i behandlingen av personuppgifter styrs av unionens regelverk om dataskydd, och detta är också tillämpligt på bilaterala avtal med viktiga partner som spelar en betydande roll när det gäller inhämtning av information och potentiellt bevismaterial från länder utanför EU.

C. Interpol är världens största internationella kriminalpolisorganisation och har en viktig roll att spela i hela världen. Interpol är baserad på mellanstatligt samarbete. I december 2021 antog rådet ett förhandlingsmandat för kommissionen att inleda förhandlingar, i syfte att före utgången av 2022 ingå ett internationellt avtal på EU:s vägnar om ett förstärkt samarbete med Interpol, inbegripet tillgång till Interpols databaser och förstärkning av det operativa samarbetet. Det är

([7]) EUT L 295, 21.11.2018, s. 138.
([8]) EUT L 135, 22.5.2019, s. 27.
([9]) EUT L 135, 22.5.2019, s. 85.
([10]) EUT C 445, 29.10.2021, s. 140.

av yttersta vikt att se till att det i det slutliga avtalet införs kraftfulla åtgärder för att garantera efterlevnad av principerna om behandling av personuppgifter, såsom de fastställs i unionens regelverk om uppgiftsskydd, samt korrektheten i de personuppgifter som erhålls genom ett sådant samarbete, och att säkerställa att allt framtida samarbete och utbyte av personuppgifter respekterar de grundläggande rättigheterna, inbegripet rätten till uppgiftsskydd och integritet.

D. EU och Interpol har redan ett långvarigt samarbete på en rad brottsbekämpningsrelaterade områden genom det operativa genomförandet av EU:s policycykel – Empact (Europeiska sektorsövergripande plattformen mot brottshot) – och genom att bidra till medlemsstaternas verksamheter i samarbete med olika EU-byråer, såsom Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol), Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex), Europeiska unionens byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning, Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk och Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa, på grundval av avtal eller samarbetsformer. Den 5 november 2001 undertecknade Europol och Interpol ett operativt avtal, vilket följdes av ett samförståndsavtal som möjliggjorde överföring av personuppgifter via respektive organisations sambandsmän. Den 27 maj 2009 undertecknade Frontex en överenskommelse med Interpol om inrättande av en ram för samarbete med målet att främja förebyggande, upptäckt och bekämpning av gränsöverskridande brottslighet samt förbättra gränssäkerheten i syfte att bekämpa olaglig invandring, människosmuggling och människohandel.

E. Enskilda EU-medlemsstater har i egenskap av medlemsländer i Interpol direktåtkomst till Interpols 19 databaser, som innehåller potentiellt värdefull information om enskilda personer, stulen egendom, vapen och hot. Dessa databaser innehåller miljontals register med information som direkt skulle kunna bidra till att bekämpa grov och organiserad brottslighet och terrorism. Frontex, Eurojust och Eppo har i dagsläget inte åtkomst till dessa databaser i enlighet med deras uppdrag – vare sig direkt eller enligt principen ”träff/ingen träff” – eftersom det saknas avtal med Interpol, vilket krävs för detta ändamål enligt Interpols regler om databehandling.

F. Det nuvarande samarbetet mellan EU och Interpol är redan nära på området för terrorismbekämpning. Samarbetet bör stärkas och utvidgas till nya områden. Förfarandena bör förbättras, snabbas upp och effektiviseras för att möta en rad oumbärliga operativa behov i syfte att främja snabb åtkomst till information om grov och organiserad brottslighet och terrorism, och genomföra befintliga unionsrättsakter.

G. EU är den största givaren av medel till Interpol, vilka främst är avsedda för informationsutbyte på brottsbekämpningsområdet, men inbegriper också gränsförvaltningssamarbete och kapacitetsuppbyggnad, samt projekt och program som är inriktade på olika former av terrorism och grov brottslighet. Det ger EU en viktig roll när det gäller att förbättra Interpols funktion och i synnerhet dess öppenhet och ansvarsskyldighet.

H. Det nya avtalet bör fastställa en modern och enhetlig ram för samarbetet mellan EU:s organ och byråer och Interpol, på grundval av de samarbetsformer som redan finns. Avtalet bör vara förenligt med de allmänna kraven i stadgan, unionens tillämpliga regelverk om uppgiftsskydd, nämligen Europeiska unionens dataskyddsförordning och direktivet om brottsbekämpning, de särskilda dataskyddskrav och skyddsåtgärder som fastställs i de grundläggande akterna om inrättande av EU:s organ, byråer och it-system samt relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol och normer för grundläggande rättigheter.

I. Avtalet bör inrätta en modern och enhetlig ram för EU-byråernas samarbete med Interpol, som beaktar den senaste utvecklingen inom bekämpning av terrorism och gränsöverskridande, transnationell, grov och organiserad brottslighet. Avtalet utgör den rättsliga grunden för utbyte av operativ information, inbegripet personuppgifter, och åtkomst till relevanta Interpoldatabaser för unionens organ och byråer i enlighet med deras mandat, under förutsättning att avtalet är rättsligt bindande och verkställbart gentemot alla parter och att det omfattar alla nödvändiga dataskyddsgarantier.

J. Det har inte gjorts någon konsekvensbedömning på kommissionens rekommendation när det gäller de grundläggande rättigheterna.

K. Antagandet av unionens rättsliga ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området rättsliga och inrikes frågor i maj 2019 ledde till förklarande samtal mellan EU och Interpol om behovet av att ingå ett samarbetsavtal. I dagsläget finns det en utvecklad och gemensam datainfrastruktur inom EU för polissamarbete och rättsligt samarbete, asyl och migration samt gränser och viseringar. Denna infrastruktur, och de it-system och EU-databaser som den utgörs av, möjliggör ett begränsat och starkt reglerat informationsutbyte med tredjeländer och internationella organisationer.

L. Det nya avtalet bör reglera samarbetet mellan Europol, Eppo, Eurojust och Frontex och ge dessa byråer, myndigheter och medlemsstaterna direktåtkomst, för ändamål som är strikt kopplade till utförandet av deras uppgifter, vilket regleras i deras respektive grundläggande akter, till två av Interpols databaser – databasen över stulna och förkomna resehandlingar (SLTD) och databasen för resehandlingar som är föremål för ett meddelande (TDAWN) – via den europeiska sökportalen (ESP), i enlighet med EU:s dataskyddskrav och med full respekt för grundläggande rättigheter.

M. Enligt Interpols stadgar får organisationen inte bistå eller hjälpa medlemsländer som bryter mot den internationella människorättslagstiftningen.

N. Statliga, internationella och icke-statliga organisationer rapporterar fortfarande om att vissa medlemsländer missbrukar Interpols notiser och diffusioner i syfte att förfölja politiska motståndare, nationella människorättsförsvarare, jurister, civilsamhällesaktivister och journalister i strid med internationella människorättsnormer och Interpols egna bestämmelser. Enligt rapporter från kommissionen och olika civilsamhällesorganisationer har Interpol reformerat och stärkt sina översynsrutiner för röda notiser, liksom stödsystemen för medlemsländernas nationella centralbyråer, reformerat hur kommissionen för ärendekontroll är strukturerad och fungerar, vilken verkställer organisationens klagomålsmekanism, utsett ett dataskyddsombud och genomfört ett program för lärande och kunskapsutbyte. Trots dessa reformer kvarstår allvarlig oro när det gäller möjliga missbruk av Interpols system som påverkar de grundläggande rättigheterna, eftersom den senaste tidens rapporter fortfarande understryker att det behövs fler rättsliga skyddsåtgärder, utökad transparens och bättre genomförda reformer. Det finns stora utmaningar när det gäller de mekanismer som finns för att uppdatera information om röda notiser och efterlysningar, eftersom de ibland fortsätter att vara i kraft i nationella databaser trots att de har uppdaterats och avlägsnats av Interpols generalsekretariat. Såväl skriftliga källor som intervjuer med statliga och icke-statliga organisationer tyder på att Interpols granskningsprocess fortfarande är inkonsekvent.

O. Artikel 3 i Interpols stadgar förbjuder alla insatser eller aktiviteter av politisk, militär, religiös eller rasistisk art. Missbruk i ett antal uppmärksammade fall har trots det observerats i flera av Interpols medlemsländer på senare år. Politiskt motiverade utlämningar börjar ofta med en röd notis eller en ”personefterlysning med diffusion” som utan grund utfärdats genom Interpol. Interpol tillhandahåller knapphändig information om hur organisationen granskar röda notiser, dess administrativa förmåga att göra detta och resultaten av dessa granskningar, vilket leder till bristande transparens när det gäller hur Interpol arbetar för att effektivt motverka politiskt motiverade röda notiser. Medlemsländerna och andra internationella organisationer har begränsad tillgång till information om hur röda notiser och diffusioner hanteras på ett övergripande plan. Det finns ingen tillgänglig information om vilka länder som begär sådana notiser, hur många begäranden som godkänns och avslås, skälen till avslag, vilka länder som gör bättre eller sämre ifrån sig när det gäller att godkänna eller avslå begäranden, och hur dessa metoder har utvecklats över tid. Detta gör det omöjligt att utvärdera kvaliteten på Interpols generalsekretariats granskningsprocess, de nationella centralbyråernas arbete eller kvaliteten på ländernas begäranden.

P. I sin resolution av den 16 september 2021 om fallet med människorättsförsvararen Ahmed Mansoor i Förenade Arabemiraten [11] uttryckte parlamentet djup oro över att generalinspektören vid Förenade Arabemiratens inrikesministerium, generalmajor Ahmed Nasser al-Raisi, kunde kandidera och utnämnas till Interpols ordförande, och uppmanade ledamöterna i Interpols generalförsamling, särskilt EU:s medlemsstater, att vederbörligen undersöka de anklagelser om kränkningar av de mänskliga rättigheterna som riktats mot honom. Den 11 maj 2022 inleddes en utredning om misstänkt tortyr mot Interpols ordförande i Frankrike.

[11] EUT C 117, 11.3.2022, s. 109.

Q. Samarbetet mellan Europeiska unionen och Interpol bygger på förtroende för Interpols system och interna rutiner. Förtroendet för Interpols röda notiser och diffusioner är beroende av att missbruk av Interpols notiser förebyggs och snabbt hanteras när länder försöker använda Interpols system i politiska och förtryckande syften. Interpol måste säkerställa att den interna personuppgiftsbehandlingen i organisationens system är förenlig med de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen.

R. Många auktoritära länder är fortfarande medlemmar i Interpol. På senare år har auktoritära regimer nått framgång med att missbruka röda notiser och diffusioner i politiska syften genom att förfölja individer utanför sina jurisdiktioner och på ett reellt och konkret sätt inskränka i deras liv och grundläggande rättigheter.

S. Rysslands invasion av Ukraina utgör ett direkt hot mot det internationella brottsbekämpande samarbetet och det faktum att Ryssland fortfarande har tillgång till Interpols databaser utgör ett hot mot integriteten i EU:s samarbete med Interpol. Ryssland bär ansvaret för ett mycket stort antal röda notiser och diffusioner över hela världen och är det land som utfärdar flest politiskt motiverade röda notiser, bland annat mot EU-medborgare – såsom litauiska domare, åklagare och utredare som utreder händelserna i Vilnius den 13 januari 1991. Utöver Ryssland har även andra länder använt röda notiser för att inrikta sig politiskt på sina medborgare.

1. Europaparlamentet påminner om att EU:s värden, grundläggande rättigheter och unionens dataskyddsregelverk, dvs. EUDPR och direktivet om uppgiftsskydd vid brottsbekämpning, måste utgöra grunden för unionens politik på området för samarbete inom brottsbekämpning, säkerställa förenlighet med principerna om nödvändighet, proportionalitet, legalitet och oskuldspresumtion, och garantera ansvarsutkrävande och rättslig prövning, samtidigt som verkningsfulla åtgärder till skydd för individerna, särskilt de mest utsatta, säkerställs. Parlamentet påminner vidare om att förenligheten med dessa rättigheter och principer, inbegripet rätten till integritet och personuppgiftsskydd, bör stå i centrum när digitaliseringen på området rättsliga frågor och säkerhet samt ramen för interoperabilitet utvecklas. Parlamentet betonar att dessa principer bör stå i centrum för förhandlingarna mellan EU och Interpol om ett samarbetsavtal.

2. Europaparlamentet understryker att det är absolut nödvändigt att avtalet med Interpol baseras på full respekt för stadgan, unionens dataskyddsregelverk och de specifika dataskyddskrav och skyddsåtgärder som kodifierats i de grundläggande akter som inrättar relevanta EU:s myndigheter, byråer och stora it-system och deras respektive mandat. Parlamentet betonar därför att rådets beslut att eventuellt ingå detta tilltänkta avtal också bör grundas på artikel 16 i EUF-fördraget.

3. Europaparlamentet noterar att kommissionen innan den antog rekommendationen till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar om ett samarbetsavtal mellan Europeiska unionen och Interpol inte gjorde någon bedömning av konsekvenserna för de grundläggande rättigheterna och om varje tilltänkt åtgärd är nödvändig och proportionerlig eller om samtliga tilltänkta åtgärder är rättsligt genomförbara under ett och samma avtal.

4. Europaparlamentet rekommenderar kommissionen att följa rådet och göra skillnad mellan områdena brottsbekämpning, rättsligt samarbete i brottmål och gränssäkerhet som en del av gränsförvaltningen.

5. Europaparlamentet rekommenderar kommissionen att säkerställa att de olika EU-myndigheterna och EU-byråerna ges åtkomst till Interpols olika databaser utifrån deras behov inom ramen för de behörighetsområden som fastställs i deras respektive mandat. Parlamentet påminner om att det i Interpols databaser finns miljontals registreringar med information som eventuellt skulle kunna bidra till att bekämpa brott. Parlamentet påminner dock om att det finns dokumenterade problem när det gäller uppgifternas riktighet, tillförlitlighet och ursprung i dessa databaser, som bör åtgärdas.

6. Europaparlamentet betonar att kommissionen bör garantera att EU:s medlemsstater, byråer och myndigheter ges kontrollerad åtkomst till Interpols databaser, och bör också säkerställa att nödvändiga, konkreta, specifika och effektiva skyddsåtgärder tas fram för varje typ av samarbete inom ramen för det tilltänka avtalet i syfte att säkerställa full förenlighet med unionens dataskyddsregelverk, med de specifika skyddsåtgärder och dataskyddskrav som fastställs i den rättsliga grunden för EU:s byråer, myndigheter och stora it-system, samt med de grundläggande rättigheterna. Parlamentet betonar

att avtalet, när det gäller kontrollerad åtkomst till databaserna, åtminstone bör vara förenligt med de skyddsåtgärder som redan föreskrivs i interoperabilitetförordningarna ([12]), den rättsliga grunden för förordningen om ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) ([13]) och förordning (EU) 2016/794.

7. Europaparlamentet rekommenderar att kommissionen förhandlar med Interpol om krav på hög standard vad gäller informationens kvalitet och verifierbarhet i Interpols databaser och informationskällornas transparens.

8. Europaparlamentet förväntar sig särskild vaksamhet under förhandlingarna med anledning av att personuppgifterna i de olika databaserna är känsliga och att de flesta tredjeländer som är medlemmar i Interpol inte tillhandahåller en adekvat dataskyddsnivå och inte har ingått något internationellt avtal i enlighet med artikel 218 i EUF-fördraget som möjliggör utbyte av operativa personuppgifter med EU.

9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att införa de robusta skyddsåtgärder och garantier som krävs för att säkerställa förenlighet med EU:s dataskyddskrav och grundläggande rättigheter i syfte att ge den centrala enheten för EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd (Etias), som inrättats vid Frontex, och EU:s medlemsstater åtkomst till Interpoldatabaserna SLTD och TDAWN via ESP, vilket krävs för att effektivt genomföra den reviderade förordningen om informationssystemet för viseringar (VIS) ([14]), som ger EU:s medlemsstater åtkomst till Interpoldatabaserna SLTD och TDAWN via ESP vid prövning av ansökningar om viseringar eller uppehållstillstånd. Parlamentet insisterar på att vid en positiv träff ska ingen information delas med Interpol eller ägaren av uppgifterna i Interpoldatabaserna, och påminner om att så som föreskrivs i Etias- och Visförordningarna kommer de två systemen, innan så har avtalats och i praktiken garanterats, inte att göra köras mot Interpoldatabaserna.

10. Europaparlamentet rekommenderar att det i det tilltänkta avtalet tydligt anges vilka av EU:s byråer och myndigheter som bör ha åtkomsträttigheter till vilka specifika Interpoldatabaser, och för vilka specifika uppgifter och ändamål. Parlamentet anser att det tilltänkta avtalet inte bör ge EU:s myndigheter skyldighet att samarbeta med Interpol utöver det som redan föreskrivs i relevant unionsrätt.

Dataskydd, behandling och lagring av personuppgifter, rättslig prövning

11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att avtalet är förenligt med EU:s dataskyddsregelverk och skyddar enskildas grundläggande fri- och rättigheter genom att säkerställa en skyddsnivå för de personuppgifter som behandlas enligt detta avtal som i huvudsak är likvärdig EU:s primär- och sekundärrätt. Parlamentet betonar att det tilltänkta samarbetsavtalet inte bör leda till att de grundläggande rättigheterna för fysiska personer försvagas, i synnerhet inte deras rätt till dataskydd och integritet, och det bör föreskriva effektiva rättsliga åtgärder om sådana rättigheter kränks.

12. Europaparlamentet betonar att avtalet bör garantera att överförda personuppgifter är adekvata, relevanta och begränsade till vad som är nödvändigt och proportionerligt för det ändamål för vilket de överförts, i enlighet med unionens dataskyddsregelverk. Parlamentet framhåller vidare att det bör föreskriva en möjlighet att begränsa åtkomst eller användning, inbegripet att begränsa ytterligare överföring, eller radering vid tiden för överföringen. Parlamentet betonar också att de registrerade måste garanteras verkställbara och verkningsfulla rättigheter.

13. Europaparlamentet anser att det är nödvändigt att kräva att de ändamål för vilka uppgifter får överföras bör vara tydligt angivna i avtalet och att all ytterligare databehandling som inte är förenlig med det ursprungliga ändamålet bör vara förbjuden. Parlamentet anser att avtalet tydligt måste ange att beslut som enbart grundar sig på automatiserad behandling av personuppgifter utan mänsklig inblandning inte är tillåtna.

([12]) Förordning (EU) 2019/817 och förordning (EU) 2019/818.

([13]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1240 av den 12 september 2018 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och om ändring av förordningarna (EU) nr 1077/2011, (EU) nr 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 och (EU) 2017/2226 (EUT L 236, 19.9.2018, s. 1).

([14]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (EUT L 218, 13.8.2008, s. 60).

14. Europaparlamentet betonar att det tilltänkta avtalet tydligt bör beskriva de förfaranden som gäller för Interpols anmälningsskyldighet i händelse av en personuppgiftsincident samt den information som minst måste lämnas när en incident anmäls. Parlamentet uppmanar kommissionen att i avtalet säkerställa att Interpol utan onödigt dröjsmål och, om möjligt, inom 72 timmar underrättar berörda EU-myndigheter och myndigheter i medlemsstaterna, inbegripet nationella dataskyddsmyndigheter, i händelse av en personuppgiftsincident.

15. Europaparlamentet rekommenderar att tillsynen av de uppgifter som konsulteras utförs av en eller flera oberoende byråer med ansvar för dataskyddet med verkningsfulla befogenheter att utreda och ingripa, och befogenhet att uppta klagomål från individer om hur deras personuppgifter har använts.

16. Europaparlamentet rekommenderar att kommissionen garanterar att Interpol inte sparar uppgifter längre tid än vad som är nödvändigt för det ändamål för vilket de överförts. Parlamentet förväntar sig i detta sammanhang att avtalet innefattar tydliga och specifika bestämmelser om lagring, inbegripet lagringsbegränsning, översyn, rättelse och radering av personuppgifter.

17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att alla registrerade, det vill säga alla personer vars uppgifter behandlas enligt detta avtal, har verkningsfull och verkställbar rätt till prövning i förvaltningsdomstol och allmän domstol, och till verkningsfulla rättsliga åtgärder som är.

18. Europaparlamentet understryker vidare att det i avtalet uttryckligen klargörs att Interpol inte kommer att ha någon ömsesidig direkt eller indirekt åtkomst till EU:s databaser.

Interoperabilitet

19. Europaparlamentet betonar att samarbete och informationsutbyte inom brottsbekämpning är viktiga verktyg för att bekämpa brottslighet och terrorism och skipa rättvisa, men att dessa verktyg måste vara målinriktade och att de måste vara föremål för lämpliga och på förhand fastställda skyddsåtgärder och kontroller. Parlamentet understryker att man bör komma till rätta med de utmaningar som rör de grundläggande rättigheterna, särskilt genom att förbättra uppgifternas kvalitet, minska systematiska skevheter, upptäcka fel och undvika alla former av diskriminering i beslutsprocessen.

20. Europaparlamentet rekommenderar att särskild uppmärksamhet ägnas åt utmaningar som rör de grundläggande rättigheterna och behovet av lämpliga riskreducerande åtgärder och mekanismer för icke-diskriminering samt förbättrad datakvalitet och förbättrat dataskydd med målet att inrätta ramar för den framtida utvecklingen av en förbättrad koppling mellan EU:s och Interpols informationssystem inom områdena polisiärt och straffrättsligt samarbete, asyl och migration samt integrerad gränsförvaltning och viseringar, som tillhandahåller den huvudsakliga rättsliga ramen för den nuvarande och framtida utvecklingen inom EU:s digitala infrastruktur.

21. Europaparlamentet rekommenderar, mot bakgrund av de regler som styr åtkomst till personuppgifter och informationsutbyte i EU:s olika system och databaser, att villkoren i det framtida samarbetsavtalet med Interpol bör innefatta vilka skyddsåtgärder och garantier som krävs för att medlemsstaterna och EU-byråerna ska ges kontrollerad åtkomst till Interpols databaser via ESP, så att de kan utföra sina uppgifter i enlighet med sina åtkomsträttigheter och den EU-rätt eller nationella rätt som reglerar sådan åtkomst och i full överensstämmelse med EU:s dataskyddskrav och grundläggande rättigheter.

22. Europaparlamentet påminner om att Interpols databaser innehåller en stor mängd uppgifter om resehandlingar tillhörande tredjelandsmedborgare och att man med hjälp av databaserna skulle kunna minimera informationsluckorna, öka de positiva träffarna och därefter förbättra de operativa resultaten från Etias och den reviderade VIS-förordningen. Parlamentet framhåller att samarbetsavtalet med Interpol bör tillhandahålla den erforderliga rättsliga grunden, inbegripet skyddsåtgärder och garantier för dataskydd, och ge ESP rätt att koppla upp sig direkt mot Interpols databaser. Parlamentet framhåller att samarbetsavtalet därför också bör innefatta möjligheten att upprätta säkra anslutningar mellan ESP och Etias och Interpols it-infrastruktur, så att åtkomst till Interpols databaser kan medges.

23. Europaparlamentet betonar att i enlighet med nuvarande EU-ramverk bör det nya avtalet säkerställa att alla automatiserade sökningar i Interpols databaser SLTD och TDAWN som görs via ESP med hjälp av interoperabilitet bör göras på ett sådant sätt att ingen information röjs för det land som är ägare av Interpolregistreringen.

Överföring av uppgifter och vidare överföring

24. Europaparlamentet påminner om att det enligt unionens nuvarande regelverk endast är tillåtet att överföra uppgifter från EU till tredjeländer och internationella organisationer om mottagarna av information kan garantera en skyddsnivå för personuppgifter som är väsentligen likvärdig unionens. Parlamentet understryker i detta sammanhang att avtalet, i avsaknad av beslut om adekvat skyddsnivå för Interpol, bör utgöra den rättsliga grunden för överföring av personuppgifter till Interpol, förutsatt att det är rättsligt bindande och verkställbart mot avtalets alla parter och inbegriper lämpliga dataskyddsgarantier.

25. Europaparlamentet betonar att överföring av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening, genetiska uppgifter, biometriska uppgifter i syfte att entydigt identifiera en fysisk person samt uppgifter som rör en persons hälsa och sexualliv eller sexuella läggning endast bör tillåtas i undantagsfall och när denna överföring är nödvändig och proportionell i det enskilda fallet för att förhindra eller bekämpa brott som omfattas av avtalet. Parlamentet betonar att avtalet måste föreskriva lämpliga skyddsåtgärder för att hantera de specifika riskerna vid behandling av särskilda kategorier uppgifter, särskilt för minderåriga och brottsoffer.

26. Europaparlamentet rekommenderar att undantag för vidare överföring av personuppgifter endast tillämpas i de fall som föreskrivs i kapitel V i EUDPR. Parlamentet betonar att de specifika kraven enligt förordningarna om inrättande av de berörda EU-myndigheterna eller EU-organen måste respekteras till fullo, inbegripet de särskilda bestämmelserna avseende överföringarna av operativa uppgifter av Europol och Eppo.

27. Europaparlamentet rekommenderar att det i avtalet säkerställs att överföring av personuppgifter omfattas av sekretessförpliktelser och krävs för och står i proportion till de ändamål som anges i avtalet, nämligen att förebygga, utreda, upptäcka eller lagföra brott, förebygga hot mot den allmänna säkerheten och skydda de yttre gränserna.

28. Europaparlamentet rekommenderar att det i avtalet uttryckligen fastställs att personuppgifter som EU överför till Interpol inte kommer att användas för att yrka på, utdöma eller verkställa dödsstraff eller någon form av grym och omänsklig behandling, och att personuppgifter inte kommer att överföras om det finns någon risk för att uppgifterna kommer att användas för detta ändamål.

Röda notiser och diffusioner

29. Europaparlamentet betonar, med tanke på det framtida samarbetet, att transparensen och ansvarsskyldigheten inom Interpol, och likaså bristen på tillgänglig statistisk information om hur organisationens system för notiser och diffusioner används, trots de senaste reformerna fortfarande utgör en utmaning på både individuell och organisatorisk nivå. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att säkerställa utfästelser och garantier från Interpol om att man kommer att vidareutveckla de nödvändiga strukturerna och ramarna och de viktiga verktygen så att begäranden, översyner, utmaningar, rättelser och raderingar kan behandlas på ett enhetligt och transparent sätt.

30. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att förhandla om ett fast krav att Interpol ska förbättra transparensen för sitt översynssystem för röda notiser och diffusioner, särskilt rollen för och arbetet i dess arbetsgrupp för notiser och diffusioner. Parlamentet uppmanar kommissionen att utnyttja förhandlingarna med Interpol för att begära att organisationen framställer, uppdaterar och tillgängliggör förfarandemässiga och viktiga verktyg om den rättsliga hanteringen av röda notiser och diffusioner, för att säkerställa en konsekvent och transparent behandling av begäranden, granskningar, utmaningar, korrigeringar och raderingar.

31. Europaparlamentet rekommenderar för att förbättra effektiviteten och öka transparensen att statistiska uppgifter om behandlingen av röda notiser och diffusioner bör offentliggöras årligen, med information om antalet inlämningar, ursprungsland, brottskategori, skäl eller motiveringar till avslag och användning av potentiella sanktioner i händelse av missbruk. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att statistiska uppgifter om EU-medlemsstaternas hantering av begäranden av gripanden enligt röda notiser samlas in för alla medlemsstater.

32. Europaparlamentet betonar att Interpol inom ramen för detta avtal bör utveckla offentliga riskprofiler för röda notiser och diffusioner, baserat på det årliga statistiska offentliggörande som avses i punkten ovan, vilket skulle möjliggöra en utvärdering av risken för missbruk från de länder som framställer begäran och bidra till att utvärdera effektiviteten hos Interpols verkställighetsmekanismer.

33. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inom ramen för detta avtal undersöka möjligheterna för ESP att komma till rätta med politiskt motiverade röda notiser och diffusioner, vilket skulle kunna visa sig vara ett effektivt sätt i kampen mot politiskt motiverade röda notiser.

34. Europaparlamentet påminner om rådets uttalande om Interpols röda notiser inom ramen för antagandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/991 ([15]), som stödde det arbete som utförs inom Interpol för att förhindra missbruk av röda notiser och diffusioner av politiska skäl eller kränkningar av mänskliga rättigheter och efterlyste en fortsatt och regelbunden diskussion i ärendet mellan Interpol och dess nationella centralbyråer, för att ytterligare öka medvetenheten om de åtgärder som medlemsstaterna bör vidta i samarbete med Interpol.

35. Europaparlamentet förväntar sig att rådet kommer att uppfylla sitt åtagande om att fortsätta att stödja Interpol när det gäller att främja Interpols befintliga standarder och förfaranden för uppgifternas kvalitet och överensstämmelse.

36. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att även arbeta internt, med hjälp av befintliga tekniska verktyg som finns tillgängliga inom EU:s säkerhetsram, för att inrätta en kontrollmekanism som gör det möjligt för EU:s medlemsstater att utbyta information om identifiering och avlägsnande av politiskt motiverade röda notiser och diffusioner, om bästa praxis på detta område och om riskprofiler för tredjeländer som skapar röda notiser.

37. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att erkänna risken för att auktoritära regimer systematiskt undergräver det tillitsbaserade internationella samarbetet inom brottsbekämpning genom att missbruka de verktyg som tillhandahålls av Interpol. Parlamentet uppmanar kommissionen att uppmuntra Interpol att utöka sitt arbete för att effektivt motverka detta beteende.

38. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i avtalet inkludera bestämmelser om stöd till Interpol för att stärka det för närvarande begränsade antalet anställda som arbetar med översynen av röda notiser och efterlysningar inom kommissionen för kontrollen av ärenden och att förbättra den statistiska informationen om hur röda notiser och diffusioner används. Parlamentet uppmanar kommissionen att använda EU:s roll och inflytande för att stödja förbättringar som kommer att stärka skyddet av notiser och diffusioner från missbruk.

Ryssland

39. Europaparlamentet noterar att Interpols generalsekreterare har meddelat att förstärkta kontrollåtgärder kommer att vidtas för att identifiera och förhindra alla ytterligare missbruk av Interpols system från Rysslands sida. Parlamentet känner dock fortsatt oro över att enbart kontroll inte fullt ut kommer att minska risken för ryskt missbruk. Parlamentet betonar därför att Interpols verkställande kommitté och generalsekretariat, med tanke på de nuvarande särskilda omständigheterna, däribland Rysslands flagranta överträdelser av internationell rätt och åsidosättande av det regelbaserade internationella systemet, bör vidta omedelbara och kraftfulla åtgärder för att återkalla Ryska federationens och Belarus åtkomsträttigheter till Interpols system, eftersom deras agerande utgör ett direkt hot mot det internationella brottsbekämpningssamarbetet och en allvarlig kränkning av de grundläggande rättigheterna. Parlamentet uppmanar med kraft Interpols verkställande kommitté att förbereda och för generalförsamlingen föreslå nödvändiga ändringar av Interpols stadgar för att göra det möjligt för medlemsstater att stängas av från Interpol, och uppmanar EU:s medlemsstater att stödja detta initiativ i syfte att stänga av Ryssland och andra länder som konsekvent missbrukar Interpol av politiska skäl från organisationen. Parlamentet uppmanar med kraft Interpols generalsekretariat att lägga fram ett förslag för den verkställande kommittén om korrigerande åtgärder för Ryska federationen i enlighet med artikel 131.3 i Interpols regler om databehandling, inbegripet upphävande av den ryska nationella centralbyråns åtkomsträttigheter.

40. Europaparlamentet rekommenderar starkt att kommissionen lägger fram skärpta övervakningsåtgärder inom ramen för detta avtal när det gäller notiser och diffusioner som de ryska myndigheterna utfärdat före kriget i Ukraina. Parlamentet uppmanar kommissionen att ge medlemsstaterna råd om specifika åtgärder som gäller för notiser och diffusioner utfärdade av ryska myndigheter före kriget och i den nuvarande kontexten.

([15]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/991 av den 8 juni 2022 om ändring av förordning (EU) 2016/794 vad gäller Europols samarbete med privata parter, Europols behandling av personuppgifter till stöd för brottsutredningar och Europols roll inom forskning och innovation, EUT L 169, 27.6.2022, s. 1.

Avslutande kommentarer

41. Europaparlamentet begär att avtalet ska ge möjlighet att tillfälligt upphäva eller säga upp avtalet om någon av parterna bryter mot avtalets bestämmelser om personuppgifter, med förtydligandet att de personuppgifter som omfattas av avtalet och som överförts innan avtalet tillfälligt upphävdes eller sades upp fortsatt får behandlas i enlighet med villkoren i avtalet.

42. Europaparlamentet anser att det planerade avtalet bör innehålla en klausul om en granskningsrapport från kommissionen tre år efter avtalets ikraftträdande och därefter vart tredje år, med en bedömning av det faktiska genomförandet av avtalet och dess respekt för de grundläggande rättigheterna. Parlamentet anser att det är viktigt att avtalet föreskriver en tillsynsmekanism och regelbundna översyner för att utvärdera hur det fungerar i förhållande till de relevanta unionsbyråernas operativa behov, inbegripet statistik om antalet brottslingar som gripits och dömts med hjälp av Interpols uppgifter, samt dess förenlighet med dataskydd och andra grundläggande rättigheter.

43. Europaparlamentet rekommenderar, vilket bekräftades av domstolen i dess yttrande av den 8 september 2016 om utkastet till avtal mellan Kanada och Europeiska unionen om överföring av passageraruppgifter från Europeiska unionen till Kanada, att beaktandeleden i avtalet omfattar alla relevanta materiella rättsliga grunder, inbegripet artikel 16 i EUF-fördraget.

44. Europaparlamentet rekommenderar att all tvistlösning som ska förhandlas fram faller inom EU-domstolens slutgiltiga behörighet.

45. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att rapportera till parlamentet om genomförandet och resultatet av förhandlingarna, både regelbundet och på begäran. Parlamentet påminner om att det har befogenhet att godkänna ingåendet av det tänkta samarbetsavtalet och att det därför bör involveras noggrant i förhandlingsprocessen. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att rapporteringen till parlamentet ingår i de tillsyns- och utvärderingsmekanismer som föreskrivs i samarbetsavtalet.

o

o o

46. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna rekommendation till rådet, kommissionen och Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol).